

Posudek disertační práce:

Tadeáš Vala, Mezináboženské vztahy na Pyrenejském poloostrově v období reconquisty (11.–13. století), Filozofická fakulta, Univerzita Pardubice, 2024, 464 s. rkp.

Předložená disertační práce je věnována velmi aktuálnímu tématu soužití nábožensky a kulturně odlišných skupin na jednom území, byť jde o případovou studii ze starších evropských dějin. Jedná se o přepracovanou verzi disertační práce předložené k obhajobě na UPCE na podzim 2023. Jisté je, že autor zareagoval na kritiku vyjádřenou v posudcích, která směřovala především k nedostatkům v metodologickém zarámování disertace a v absentující kritice použitých pramenů. Svůj výzkum explicitněji zakotvil do existujících historiografických proudů. Konkretizoval také výchozí otázky a zacítil na konkrétní problematiku obsaženou v pramenech a jejich aktuální reflexe. Napraveny byly (alespoň ve většině případů) nedostatky v citování použitých zdrojů a jejich jednoznačné identifikaci, i v přehlednější úpravě závěrečné bibliografie - i když zde zůstalo taková opomenutí, jako chybějící roky napsání/prvního vydání pramenů, které nahrazuje jen datum vydání příslušné edice, a nebyly doplněny ani údaje o překladatelích do češtiny nebo jiných jazyků. I jinde by stále bylo možné vznést jisté výtky (např. proč je jako metodologická interpretace pro studium středověkých dějin citováno několik publikací k metodám výzkumu (moderních médií), především v úvodu práce došlo celkově k výraznému zlepšení. Zvolená metoda tematické analýzy se zdá být zcela adekvátní zkoumanému problému i dostupnému korpusu dat.

Autor také v úvodní části pečlivěji představil a rozčlenil své prameny a zhodnotil jejich potenciál, a stejně tak se zamyslel nad sekundární literaturou, která samozřejmě stejně jako primární prameny odráží specifické kontexty svého vzniku a konkrétní motivace svých autorů. Větší vnímavost k dobové podmíněnosti sekundární literatury a k aktuálnímu stavu bádání se pozitivně projevila v přehledovém shrnutí raných španělských dějin a vysvětlení ústředních pojmů *reconquista* a *convivencia* (s. 42-88). Následující kapitoly ovšem téměř doslova kopírují původní text, včetně nešvaru míchat poměrně volně citace z pramenů a sekundární literatury, slévající se do jednoho proudu autorovy interpretace popisovaného dění. A shodný je i závěr, který de facto nebyl změněn. Marně jsem hledala, jak se do původní verze textu propsala ona v úvodu avizovaná tematická analýza – její výsledky jako by byly dopředu dány předchozí verzí práce (která má formu faktografické narace).

V zásadě tedy jsou provedené změny jen formální a kosmetické. Disertace sice narostla o 50 stran textu, dodání položek jako „vymezení metody pro analýzu dat“ ale naprosto neovlivnilo závěry „analýzy“ provedené o deset měsíců dříve.

Vhledem ke své zásadě umožnit studentovi, aby předloženou práci obhájil, i tento text doporučuji k obhajobě. Během ní ale musí zaznít odpověď na zásadní dotazy: Jak se tedy během posledního roku změnil autorův postoj k tématu, jemuž je disertace věnována? Přehodnotil svůj styl psaní, svůj přístup k pramenům a sekundární literatuře, svou výzkumnou otázku?

V Praze 18. 10. 2024

prof. Markéta Křížová, Ph.D.

Středisko ibero-amerických studií FF UK